

Kjør debatt

Har du noe på hjertet? Send et innlegg til debatt@varden.no - så slipper du å brenne inne med meningene dine! Samfunnsdebatten er en av Vardens viktigste oppgaver i Telemark. Skriv kort, så kommer flere til orde. Det er derfor vi forbeholder oss retten til å korte ned lange innlegg. Ta gjerne personlig kontakt med meg på **telefon 977 41 760**, eller **arne.tovik@varden.no**.

ARNE TOVIK,
SAMFUNNS-
REDAKTØR

Ren utpressing fra SV!

bompenger

Nok en gang går Telemark Sosialistiske Venstreparti til frontal angrep på en av Norges viktigste friheter - friheten til å bevege seg fritt! SV-års møtet mener ifølge avisene at nå må lokalpolitikere i Grenland virkelig stramme til med «privatbil hindrende» tiltak. Rein, skjær utpressing for å kunne få noen usle almisser i en belønningsordning for kollektivtrafikk!

SV statssekretær Westhrin sier at vi selv skal få lov å velge både ny bompengordning, rushtidsavgift på toppen av

bompengene og skyhøye parkeringsavgifter bare for å få lov til å få søke staten om å få noen få millioner i støtte for et bedre busstilbud. Dette koster nok langt mer enn et smaker for de fleste av oss som ikke føler at vi kjører rundt i rushtiden fordi vi synes det er gøy!

Telemark skal bli klimanøytralt sier SV toppene. Min påstand er at det er vi hvert fall i forhold til bilparken som går på bensin. SV's finansminister Halvorsen tar i 2008 inn 354 kroner pr. tonn CO2 som slippes ut fra bensinbiler, slik at det er nok av penger til å kjøpe CO2-kvoter. De 354 kronene er jo

langt over hva det koster å kjøpe en kvote innen Kyoto-systemet! Prisen har lenge ligget rundt 15 euro pr. tonn, det tilsvarer vel 120 kr. pr tonn. SV-

Kristin har mer enn nok penger å kjøpe kvoter for hvis hun bare hadde villet, men det vil hun jo ikke.

SV pakker inn sin radikale kollektiviseringspolitikk med tøff retorikk om klimaendringer for å søke støtte fra folk til å innskrenke friheten til selv å bestemme over eget liv. SV Finansminister og partileder Halvorsen har nå gjennom tre statsbudsjett bevist at SV ikke betyr noen forskjell fra andre regjeringer som ikke har satset på kollektivtrafikk. Det er ikke blitt radikalt mer penger til verken buss eller tog i Norge siden SV krøp inn i regjering-

Hva skal vi med ulv og bjørn?

mangfold

Før jul stilte jeg et åpent spørsmål i Varden om hva vi skal med bjørn og ulv. Litt omskrevet var altså spørsmålet hvorfor det er så viktig å opprettholde disse dyrene i norske skoger. Innlegget var rettet som svar på Lizzie Putnams tidligere påstand om at de av oss som syntes det er greit at norske skoger er fri for bjørn og ulv er å anse ultimatum arrogant.

Den 9. januar svarer L. Putnam på mitt innlegg. Innlegget svarer ikke på mine spørsmål, men bygger videre på abstrakte følelsesmessige betraktninger, denne gangen egoisme. Jeg forstår antydningen, men er helt uenig. Siden begrepet egoisme allikevel allerede er trukket inn, er min kommentar at «ultimatum egoisme» blir det dersom skog og mark skal være forbeholdt adrenalin-jegere av Monsens kaliber. At Monsen klarte å skremme vekk alle bjørnene han har truffet, bortsett fra 1 som måtte skytes, har liten relevans i denne debatten. Monsen er ikke representativ for den gjennomsnittlige befolkning. Jeg også fryder meg når jeg ser hans programmer, men for meg er det ekstremt sport å oppsøke bamse på bamses enmarker.

Påstanden om at folk går tur også i land der rovdirene har fritt leide er riktig. Forskjellen er bare at i Canada og Alaska er det utenkelig å bevege seg dypt inn i utmark uten å ha med seg våpen. Ergo blir dette som å sammenligne meloner og rosiner, for jeg er overbevist om at det ikke er tema overhodet å utstyre Norges befolkning med våpen i samme skala som i Nord-Amerika.

At bjørn og ulv er mer «redd» for mennesket enn hva vi er for dem, er bare delvis riktig. En binne med unger er aldeles ikke redd for folk. Det samme er det med bamse når han blir forstyrt av en elgjeger som trekker ut av jakthytta for å slå lens. Om bamse da leter etter noe å spise på utsida av hytta, fordi det er lenge siden han fikk seg en sau, så er en slik forstyrrelse nok at han blir så irritert at han gir jegeren en kilevink. Vanlige folk tåler dårlig en kilevink av bamse.

Det samme er tilfelle med ulv. En og to ulver er greit, de vil trekke vekk fra folk, og ikke angripe en oppreist homo sapiens som ikke signaliserer frykt.

Men om ulvebestanden får gode livsvilkår vil det bli stadig flere ulveflokker i norske skoger. Ulven er et flokkdyr, og når de blir sultne, så vil en flokk med ulver ikke betenke seg på å legge ned en skiløper som dagens hovedmåltid. I flokk vil det oppstå en suggesjon som leder til at de føler seg overlegne, og i et slikt scenario kan de gå løs på langt vanskeligere oppgaver enn en tobent vettskremt skapning.

Enhver hensiktsmessig debatt starter med å kartlegge fakta, deretter veie konsekvenser for og imot, og endelig ta med abstrakte følelsesmessige betraktninger dersom dette er relevant, i en ellers balansert avveining. I mine øyne er vi ikke kommet dit hen at det er på tide å vektlegge følelser. Først må man avklare de faktiske konsekvenser av å frede en art. I en slik avveining inngår naturligvis spørsmålet om hvorfor det er viktig å opprettholde en bestand, og gi den rom for å utbre seg. Er arten viktig i næringskjeden, eller er den et ikon vi kan opprettholde andre steder og/eller i fangenskap? Hvilke konsekvenser får det for norske skoger og andre arter om en art blir borte derfra? Hvilke konsekvenser får en fredning av bjørn og ulv for Norges befolkning, altså saueiere, turfolk og andre brukere av utmark? Vil en opprettholding/forøkning av arten legge en ytterligere demper på ferdsel i utmark, i en befolkning som fjerner seg alt mer fra naturen? Vil det stimulere kommende generasjoner til fri ferdsel i utmark at man ikke risikerer å møte dyr som kan være livsfarlige?

Spørsmålet mitt var altså «Hva skal vi med bjørn og ulv?». Jeg kan ikke se å ha fått noe svar. **Tom Reichelt**

Kunnskap – til

viltforvaltning

Radiomerking av villlevende dyr kan være kontroversielt, og en debatt rundt radiomerking av gaupe blusset nylig opp i Telemark. En hanngaupe med GPS-sender (M208) ble skutt i den pågående kvotejakta, og halsbandet hadde dessverre forårsaket noe håravfall på oversiden av nakken. Det var ikke snakk om skader i huden, men det ble i den påfølgende debatten i lokalavisen beskrevet som «skader» forårsaket av halsbandet. Ingen har imidlertid spurt om hvorfor vi driver forskning på gaupe.

Det skandinaviske forskningsprosjektet på gaupe, Scandlynx, har de siste 13 årene samlet inn kunnskap om gaupas økologi gjennom oppfølging av radiomerkede dyr i en rekke områder i Skandinavia. Til sammen er rundt 300 gauper fanget og påsatt radiosendere i Skandinavia. I 2006 starter Scandlynx radiomerking av gauper også i Buskerud og i tilgrensende områder i Telemark på oppdrag fra Rovviltneimnda i region 2 og Fylkesmannen i Buskerud. Prosjektet kalles «Kombinasjonsprosjektet», og arbeidet ledes av en styringsgruppe bestående av representanter fra brukere (Norges Bondelag, Norsk Sau- & Geitavlslag), forvaltning (Fylkesmannen i Buskerud) og forskning (Norsk institutt for naturforskning & Bioforsk). Vi har fått en svært god mottagelse i Buskerud og Telemark. Lokale jegere, saueprodusenter og andre interesserte har hjulpet oss med innfangning av gaupene, og med oppfølging av gaupene i etterkant. Gaupene instrumenteres med såkalte GPS-halsband som faller av etter et år.

Bruk av forsøksdyr er strengt regulert i Skandinavia. Før innfangning av gaupe kan starte har vi innhentet tillatelser fra et uavhengig Forsøksdyrutvalg, Direktoratet for naturforvaltning og Post- og teletilsynet. I tillegg blir grunneier, politi, mattilsyn, kommuner og Fylkesmannen informert. Det er ikke minst også svært viktig for oss personlig at påvirkningen på dyra

HVA VET VI? Hvorfor drives det forskning på gaupe?

vi arbeider med blir minst mulig. Det er dessverre alltid en viss risiko for at dyr blir skadet, eller endog må bøte med livet som følge av vår forskningsaktivitet. Ingen er mer fortvilet enn oss når dette skjer. Vi tar ikke lett på oppgaven og føler et stort ansvar for at fangst og merking utføres uten effekt på dyret. Det er faktisk helt vitalt for vår studie av gaupe at metodene ikke påvirker gaupenes atferd. I motsatt fall ville dataene være verdiløse. Den største risikoen for dyrene skjer under selve fangsten, og dessverre vil om lag en av hundre gauper måtte bøte med live som følge av innfangningen. Vi har derimot aldri sett sårskader p.g.a. halsbandet. Litt håravfall eller avkorting av dekkhår på nakken

vil alltid kunne forekomme, men så langt aldri i et omfang som kan påvirke velferden til gaupe.

Vi forstår at ikke alle liker denne aktiviteten, men mener at dette må veies opp mot nytteverdien av studiene. Før Scandlynx startet på 90-tallet kunne man svært lite om gaupe. Kunnskapen var utelukkende basert på analyse av døde gauper og sporing på snø, med de begrensninger det innebærer. Ved hjelp av radiotelemetri har vi de siste 13 årene på en unik måte fått belyst en rekke forhold ved gaupas atferd og økologi man før ikke hadde mulighet til. Det finnes i dag ingen alternative metoder. Vi har fått kunnskap om hvor mange unger gaupe føder under ulike miljøfor-

kontorene.

Tvert om oppfatter vi nå at SV tillitsmenn nå kommer med trusler for at lokalpolitikere skal innføre bompenger, for å så bruke bompengene til å betale for et bedre busstilbud! Hvorfor i all verden skal billistene det? SV-Kristin har hånd om hele milliardkassa til staten som går med 300 milliarder i overskudd. Det er penger nok til SVs fanesak hvis SV selv prioriterer den. Ikke skyv regningen for bedre busstilbud over på billistene, de har betalt fire ganger mer enn de får igjen allerede.

I tillegg skal også en ny By-

bane betales med bompenger ifølge Telemark SV. Dette blir så dyrt for billistene at det ikke blir noen penger igjen til å betale for nye vegger med kollektivfelt.

Dermed står vi igjen med at bilistene skal betale bompenger til evig tid, skyhøye parkeringsavgifter i byene som rein inntekt i kommunekassa, samt at de som ikke selv kan bestemme sin arbeidstid og arbeidssted, vanlige arbeidere skal premieres av SV med å betale tusenvis av kroner i rushtidsavgift for å komme til og fra arbeid. Gratulerer med en solidarisk politikk for vanlige folk!

Thorleif Vikre, gruppeleder Telemark Frp

hvilken pris?

hold. Hva gauper dør av. Hvor mange sauer de dreper, og ikke minst hvordan rådyrbeholdningen utvikler seg i områder med ulike tettheter av gaupe og ulike snøforhold. Kanskje det mest overraskende er den nye kunnskapen om hvor store leveområder gaupa bruker. Hvem kunne for eksempel ane at de to hanngaupene vi har fulgt i Telemark ville bruke revir på henholdsvis 1100 og 1400 km²? Eller at samme hanngaupa er i Tinn ene dagen, og 6 mil lenger nord i Uvdal uka etter?

I et land med tilgang på store villmarksområder vil forvaltningen av store rovdyr kunne foregå uten de samme krav til presise data som er nødvendig for å kunne forvalte gaupa i den norske utmarka

– som er langt fra å være villmark. Stortinget har på vegne av det norske folk satt helt spesifikke bestandsmål for hvor mange gauper man skal ha i Norge. Aust-Agder, Telemark, Buskerud og Vestfold skal ha 12 årlige ynglinger. Kunnskap om hvordan voksne gauper forflytter seg vil kunne bedre metodikken brukt til å beregne årlige antall gaupeynglinger, og vil på sikt kunne bedre den store «kunnskapskonflikten» rundt bestandstall vi ser nettopp i denne regionen. Det er nok å ta en kikk på den negative bestandsutviklingen vi så i flere norske fylker på slutten av 1990-tallet for å finne et eksempel på hvordan det går når man høster av en bestand uten god kunnskap om bestandstall og

gode kunnskapsbaserte høstingsstrategier.

Majoriteten på Stortinget har bestemt at det skal etableres en bærekraftig forvaltning av gaupe som balanserer de ulike interessekonfliktene. Denne balansen vil vanskelig kunne oppnås uten gode tall på økologen bak konfliktene. Vi gjør alt i vår makt for på sikre velferden til dyra vi studerer, og det er viktig at man husker at målet med vår aktivitet er å sikre framtida for gaupebestanden i Skandinavia og redusere konfliktene forbundet med gaupe i flerbrukslandskapet.

John Odden & John D.C. Linnell, Norsk institutt for naturforskning

Retten til ikke å tro

livssyn

Vår tusenårige kristne kulturarv er i oppløsning, hevder mange framtrepende kristne mennesker. Forkynnende virksomhet i skoler, barnehager og ellers i samfunnet må tre tilbake for opplysning og saklig informasjon. Kristne verdier blir satt på prøve. Hva innebærer den, hva er kristne verdier og vår tusenårige kristne kulturarv! Noen kristne sier faktisk at kristendommens fremvekst gikk hånd i hånd med demokratiets utvikling. Demokratiet har utviklet seg i lang kamp mot overklasse og dogmatisk tenkning fra et presteskap som alltid har stått på makthaverens side. Samfunnet bygges på motsetninger, samfunnets meninger MÅ sprike i alle retninger, det er betingelsen for utvikling. Hva er våre beslutninger tatt på? Hvilke etiske verdier handler vi etter? Og det er her vi med full rett må sette kristne grunnverdier på prøve. Det er vår forbannede plikt, som samfunnsborger å være kritisk til organisasjoner enten de nå er religiøse eller politiske. Det er når ytterliggående meninger manifesterer seg i samfunnet, vi må være på vakt!

Hva innebærer kristne grunnverdier? Hvor demokratisk er forkynnende virksomhet, og da med tanke på barns oppvekst? For det første, ingen har fasitsvaret på hva som er rett, med tanke på seder og skikker og hvordan vi velger å leve. Er det noen som forfekter «den rette vei» er vi straks utenfor demokratiets spilleregler.

Innlegget blir for langt om vi må tusen år tilbake for å se kritisk på kristningen av Norge, få liker å høre om den grusomheten som foregikk. Brenning av hekser var en rett presteskapt hadde. Trollmenn og hekser var en konkurrent mot kristne verdier! Ser vi på hvilke verdier i kristendommen som har preget vår tid etter 1950 og til i dag, så vises det til et nedlatende kvinnesyn, må tie i forsamlinger, osv. homofilforakt, misrespekt for avvikende ytringer, evig pine i helvete om man ikke følger den rette tro. Vi må heller ikke glemme vår manglende

opplysning om seksualiteten. Undergraving av vår seksualitet vår i tråd kristen sedekikk. Vi må ikke glemme den tid da lærere og prester prediket om barn født utenfor ekteskap, lausunge ble de kalt. Kan vi ikke i det minste gi dem en unnskyldning, de lever sammen med oss i dag.

Kan ikke Den norske kirke, med sine velutdannede biskoper og prester gi en unnskyldning til de som har lidt under grove overtramp fra kirkens side!

I dagens samfunn 2008, priser vi oss lykkelig for at fornuften har vinne fram på mange felter, nettopp p. g. a vår rett til å være kritisk. Dogmatisk kristendom, hvor De ti bud står over vårt rettssystem er både «tali-bansk» og skremmende.

Vi må prøve å «finne» sannheten nærmest mulig gjennom dialog med våre medmennesker.

Til dere som er tvilende til dogmatisk forkynnende kristendom, her er noen enkle leve-regler:

1. Ha en dialektisk legning; være en god lytter til dine medmennesker og gi et opphøyd svar tilbake, basert på vennlighet og samtidig et kritisk og rettferdig samfunnssyn. (tenkningens bevegelse gjennom motsetninger).
2. Ha en åpen filosofisk tenkning, hvor ingen fasitsvar gis med henblikk på hvordan vi skal leve.
3. Ha respekt for barns sinn, for dere som er voksne. Barnesinnet må ikke formes med indoktrinering, men hjelpes til å ta selvstendige beslutninger, hvor personligheten formes uten trosretninger. Barnesinnet er sårbar og kan lett få senskader med overtro og streng kristendom.

Vi lever i en tid hvor materielle verdier på mange måter er vår religion. Det er et misforhold mellom bærekraftig utvikling og økonomisk vekst. Vår tusenårige kristne kulturarv har gitt oss en egoistisk tenkemåte, hvor evig liv i himmelen står høyere enn å ta vare på egen felles klode!

Ø. Engesland, Klyve

Snoskuter og Tokke Ap

utmark

I Vest-Telemark Blad den 7. februar viste eg til at Tokke Ap ved Kjetil Fulsås kom med framlegg som stødde opp om det restriktive framlegget om motorferdsel i utmark til Direktoratet for naturforvaltning (DN).

Eg meinte at det framlegget som vart vedteke i Tokke kommunestyre med 14 mot 7 røyster, slo føtene under dei to fyrste avsnitta som gav uttrykk for at kommunen ikkje ynskte noko tilstramming, men tvert i mot ei meir lokal styring.

I innlegg i VTB 19.2.08 svarar Tokke Ap og Fulsås på innlegget mitt. Det er likevel ikkje noko svar. Fulsås vil ikkje inn på hovudpoenget. Hovudpoenget er at ein ikkje i same vedtaket kan gå mot

DN, for så i siste avsnitt seia at ein vil ha ein restriktiv motorferdselspolitikk. Framlegget i fyrste setning frå Fulsås lyr slik:

«Tokke kommune vil presisere at ein støttar prinsippet om ein restriktiv motorferdselspolitikk i utmark og vassdrag.»

Dette er det same som å seia at ein stor opp om framlegget frå DN. Fulsås argumenterar med at han er mot alkohol og snoskuterkøyring.

Han er òg mot bilkøyning og alkohol. Det er greitt, men vi forbyr ikkje bilkøyning av den grunn. Kontroll av dei som køyser er ei anna sak. Det ligg til lensmannen og politiet og er avhengig av dei ressursane som blir sett inn.

Olav Felland